

A Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye tárgy: A munkavállalók szolgáltatásnyújtás keretében történő kiküldetése: az előnyök és a potenciál maximalizálása a munkavállalók védelmének biztosítása mellett

COM(2007) 304 végleges

(2008/C 224/22)

2007. június 13-án az Európai Bizottság úgy határozott, hogy az Európai Közösséget létrehozó szerződés 262. cikke alapján kikéri az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleményét a következő tárgyban:

Az Európai Bizottság közleménye a Tanácsnak, az Európai Parlamentnek, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának a munkavállalók szolgáltatásnyújtás keretében történő kiküldetéséről: az előnyök és a potenciál maximalizálása a munkavállalók védelmének biztosítása mellett

A bizottsági munka előkészítésével megbízott „Foglalkoztatás- és szociálpolitika, uniós polgárság” szekció 2008. május 7-én elfogadta véleményét. (Előadó: An LE NOUAIL MARLIÈRE.)

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság 2008. május 28–29-én tartott 445. plenáris ülésén (a 2008. május 29-i ülésnapon) 116 szavazattal 1 ellenében, 4 tartózkodás mellett elfogadta az alábbi véleményt.

2007. június 13-án az Európai Bizottság közzétette a fent említett közleményt. Ebben értékeli, hogy a tagállamok hogyan ültették át a munkavállalók szolgáltatásnyújtás keretében történő kiküldetésével kapcsolatos uniós szabályozást, illetve hogy milyen intézkedéseket hoztak ennek érdekében, továbbá javaslatokat fogalmaz meg a 96/71/EK irányelv végrehajtásának javítása érdekében.

A 96/71/EK irányelv célja összeegyeztetni egyrészt a szolgáltatásnyújtók azon alapvető szabadságának gyakorlását, hogy az EK-Szerződés 49. cikke értelmében határokon átnyúló szolgáltatásokat nyújthatnak, másrészt pedig a szolgáltatásnyújtás érdekében ideiglenesen külföldre kiküldött munkavállalók foglalkoztatási feltételei megfelelő szintű védelmének biztosítását.

Az Európai Bizottság értelmezése szerint egy munkavállaló akkor tekinthető „kiküldöttnek”, ha munkaadója szerződés szerinti szolgáltatásnyújtás keretében történő munkavégzés céljából kiküldte egy másik tagállamba. Ez a határokon átnyúló szolgáltatásnyújtás azt jelenti, hogy munkavállalókat más tagállamba küldenek, mint ahol munkájukat szokás szerint végzik. Ezáltal a munkavállalók sajátos kategóriája jön létre, amelyet a „kiküldött munkavállalók” kifejezéssel szokás illetni. A fogalom meghatározásakor mindazonáltal bizonyos értelmezési szabadságot hagytak a tagállamoknak.

A vizsgált közlemény két korábbi közleményre támaszkodik. ⁽¹⁾ Ezek iránymutatásokat tartalmaztak a 96/71/EK közleménynek megfelelően, amelynek rendelkezései szerint az Európai Bizottság köteles volt 2001. december 16-ig újra megvizsgálni a szöveget annak érdekében, hogy szükség esetén javaslatokat tegyen a Tanácsnak a szükséges módosításokra.

Az EGSZB véleményt fogadott el a témában, ⁽²⁾ amelyben többek között azt ajánlotta az Európai Bizottságnak, hogy készítsen új jelentést, amelynek alapján válasz adható a következő kérdésekre:

⁽¹⁾ COM(2003) 458: „A 96/71/EK irányelv végrehajtása a tagállamokban” és COM(2006) 159 (2006. április 4.): „Iránymutatások a munkavállalók szolgáltatásnyújtás keretében történő kiküldetéséről”.

⁽²⁾ Az EGSZB 2004. március 31-i véleménye a következő tárgyban: „A Bizottság közleménye a Tanácsnak, az Európai Parlamentnek, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának: A 96/71/EK irányelv végrehajtása a tagállamokban”, előadó: An Le Nouail Marlière, HL C 112., 2004.4.30.

- Érvényesül-e a jogok valódi átláthatósága?
- Garantálják-e a munkavállalók pozitív jogait?
- A munkaerőpiac protekcionista lezárásához fűződő kockázatokat is figyelembe véve, fékezi vagy elősegíti a munkavállalók mobilitását azoknak a rendelkezéseknek az alkalmazása, amelyek az említett irányelvnek a tagállamok általi átültetéséből származnak?
- A szolgáltatások szabad mozgása tekintetében sikerült-e elkerülni a verseny torzulását?
- A kisvállalkozások megfelelően és kielégítő mértékben hozzáférhetnek-e az átültetett irányelv végrehajtásához szükséges információkhoz?

Az EGSZB a következőket is javasolta: alaposabb elemzést a szociális és gazdasági partnerek körében; helyzetértékelést a munkavállalók és a vállalkozások tájékoztatását szolgáló mechanizmusok javítása érdekében; a helyi, regionális és határokon átnyúló tájékoztatási pontok hálózatának támogatását – támaszkodva a munkavállalók és a munkaadók tájékoztatása legjobb gyakorlatainak számbavételére; jogi tanulmányt annak megállapítására, hogy elég világos, hozzáférhető és a bővítés fényében naprakész-e az egyes tagállamok jogi kerete, valamint az érvényben lévő kollektív megállapodásokról való tájékoztatás.

1. Általános megjegyzések

1.1 A vizsgált közlemény egy, az irányelvben előírt határidő (legkésőbb 2001. december 16.) után évekkel később elkészült harmadik értékelésre támaszkodik, amely figyelembe veszi a tagállami átültetéseket és végrehajtásokat, jól mutatva a témakör sajátos jellegét: azt, hogy nem pusztán jogi, technikai és gazdasági területről van szó, hanem olyanról, amelyben főszerepet

játszik a szociális és az emberi tényező, megnehezítve így az értékelést, az átültetést, a végrehajtást és az ellenőrzést. Az említett, rendkívül jogi jellegű irányelvhez olyan értelmezések, többszintű értelmezési lehetőségek, átültetések és joggyakorlatok kapcsolódnak, amelyek nem igazán felelnek meg a vállalkozások, a kiküldött munkavállalók és a munkaügyi ellenőrök mindennapi valóságának. Ezt emelték ki az Európai Parlament által szervezett meghallgatások során a szociális partnerek, valamint a helyi és regionális önkormányzatok. Az Európai Parlament különböző ajánlásokat fogalmazott meg, ⁽³⁾ többek között azt, hogy vegyék jobban tekintetbe a szociális partnerek álláspontját, és fokozottan vonják be őket a folyamatokba, ám nem pontosította, hogy ez milyen formát öltson.

1.2 Az EGSZB megjegyzi, hogy az egyik módja annak, hogy az ugyanazon a szinten vizsgált két egyenlő súlyú szabadság – a személyek és a szolgáltatásnyújtás szabadsága – a gyakorlatban is az maradjon: biztosítani kell, hogy az irányelv garantálja a kiküldött munkavállalók jogai védelmének, illetve a valamennyi szolgáltatásnyújtó közötti tisztességes és méltányos versenynek a megfelelő szintű tiszteletben tartását. Úgy véli ugyanis, hogy nem vehető komolyan az a megközelítés, amely szerint a szolgáltatások szabad áramlása egyes munkavállalók rovására valósuljon meg. Még ha egyesek ilyen irányba mutató jelként értelmeznek is néhány újabb bírósági ítéletet, ⁽⁴⁾ az EGSZB emlékeztet arra, hogy az ILO 87. és 98. számú, a szakszervezeti szabadságra és a kollektív tárgyalásokra vonatkozó megállapodásainak értelmében a szociális jog kialakításakor tekintetbe kell venni ugyanezen jog szokásos kialakítási módjait, beleértve a vállalati vagy bármilyen más szintű kollektív tárgyalásokat, még az olyan területeken is, mint egy adott ágazaton vagy egy adott vállalaton belüli minimálbér meghatározása. Amennyiben tehát a 96/71/EK irányelv átültetése egy adott tagállamban ennek a szokásos jogkialakítási módnak a körébe tartozott, az Európai Bizottságnak érvényesítenie kellene a nemzetközi jogot az ideiglenes ellenőrző szervek értelmezése és az összes tagállam által ratifikált munkaügyi normák alapján, az elsődleges jognak megfelelően.

1.3 A vizsgált új közleményen túl az Európai Bizottság jelenleg egy ajánlást ⁽⁵⁾ is a Tanács elé terjeszt elfogadásra. Ennek célja a jobb adminisztratív együttműködés, egy információcserét szolgáló rendszer kialakítása és a legjobb gyakorlatok megosztása és cseréje.

1.4 Mindezen új javaslatokat figyelembe véve az EGSZB hangsúlyozza, hogy az Európai Bizottság jó irányban halad, nem utolsósorban az alábbi javaslatai révén: az adminisztratív együttműködés megerősítése és a tagállamok közötti információcsere rendszerének kialakítása, melynek tárgya a kiküldött munkavállalókra a kiküldetés területén alkalmazandó munkajog és az érvényben lévő kollektív megállapodások. Ugyancsak a jó irányba tett lépések közé tartoznak az alábbi javaslatok: a munkavállalóknak és a szolgáltatóknak biztosítsanak hozzáférést mindezen információkhoz, más nyelveken is, mint azon ország

nemzeti nyelve(i), ahol az adott szolgáltatást nyújtják; hozzanak létre a meghatározott partnerekkel kapcsolatot tartó összekötő irodákat; vonják be a szociális partnereket a magas szintű bizottság munkájába stb.

1.5 Az Európai Bizottság azonban kizárólag angolul készítette el a tagállami végrehajtási és átültetési intézkedések értékeléséről szóló dokumentumot, minimálisan csökkentve ezáltal az értékelés hozadékát a tagállamok és a legkülönbözőbb szintű szociális partnerek számára. Az EGSZB azt javasolja, hogy az Európai Bizottság a vizsgált terület sajátosságait (mobilitás, szabad mozgás) figyelembe véve tegye meg azt az erőfeszítést, hogy a mellékelt dokumentumot ⁽⁶⁾ legalább három nyelven, az angolon kívül egy dél-európai újlatin és egy szláv nyelven is közlésezi. A nyelvi kérdés mindenképp fel fog merülni, és ha azt akarjuk, hogy az új rendelkezések elérjék a kívánt hatást, az EGSZB a leginkább érintett szociális partnerek tájékoztatásakor és a tagállamok közötti információcsere rendszerének keretében megfelelő nyelvi rendszer kialakítását javasolja. Az EGSZB utal az Európai Bizottság többnyelvűségi stratégiájának végrehajtásáról szóló véleményére, valamint az Európai Bizottság által kért új feltáró véleményre, ⁽⁷⁾ amelyben feltétlenül kitér majd arra, hogy milyen kommunikációra és tájékoztatásra van szükség a munkavállalók kiküldetését szabályozó rendelkezések alkalmazásához. Az egyik fontos kérdés ezen belül az intézményi kommunikáció.

1.6 Az információs rendszer általános jellege és a szociális nyilvántartási rendszer sajátosságai:

1.7 Az Európai Bizottság javasolja az általa fölöslegesnek tartott, a munkavállalók kiküldetésére vonatkozó ellenőrzési célú intézkedések megszüntetését, de továbbra is garantálni szeretné a kiküldetésben dolgozók megfelelő védelmét. Közleményében az Európai Bizottság kiemeli, hogy ezzel nem szándékozik megkérdőjelezni a tagállamok szociális modelljeit, de az Európai Bíróság (EB) joggyakorlatának egy részére hivatkozva úgy véli, hogy bizonyos ellenőrzési célú intézkedések nem megalapozottak, mivel meghaladnák a munkavállalók szociális biztonságának garantálásához szükséges szintet.

1.8 Az EGSZB hangsúlyozza az abban a javaslatban rejlő inkoherenciát, melynek értelmében megszüntetnék a szociális nyilvántartási kötelezettséget a szolgáltatásnyújtás helyéül szolgáló tagállamban. Még ha igaz is, hogy az információcsere rendszer tájékoztatást nyújt a hatályos jogról, valamint a szolgáltatók és a munkavállalók jogairól és kötelezettségeiről, nem teszi lehetővé a közvetlen és hosszú távú szociális védelem, betegségek, balesetek, nyugdíjak és társadalombiztosítás tekintetében érvényes jogok egyéni követését, sem pedig a szolgáltatásnyújtás helyéül szolgáló országban kötelező társadalombiztosítási járulékok és adók ellenőrzését, mivel ezeket a fizetési kötelezettségeket a szolgáltatásnyújtás helyéül szolgáló országban hatályos munkajog szabályozza. Az EGSZB tehát nem javasolja a nyilvántartási kötelezettség információcserével történő kiváltását.

⁽³⁾ Az utóbbi időben B6-0266/2007. számmal, 2007. július 11-én.

⁽⁴⁾ Laval kontra Svenska, C-341/05. sz. ügy.

⁽⁵⁾ A Bizottság [...]i ajánlása az adminisztratív együttműködés javításáról a munkavállalók szolgáltatásnyújtás keretében történő kiküldetésének keretében, IP/08/514.

⁽⁶⁾ SEC(2008) 747.

⁽⁷⁾ Az EGSZB feltáró véleménye a többnyelvűségről, előadó: An Le Nouail Marlière, kidolgozás alatt

1.9 Az EGSZB rámutat, hogy a 96/71/EK irányelv céljai még hatálybalépése után tíz évvel sem valósultak meg teljes mértékben. A kiküldött – közösségi vagy harmadik országokból származó – munkavállalók szükséges szociális védelmének típusáról és mértékéről eltérő elképzelések élnek Európában.

1.10 Az Európai Bizottság „A munkajog korszerűsítése szembenézve a XXI. század kihívásaival” című zöld könyvének megállapításai szerint az illegális munka – különösen a munkavállalók országok közötti áramlásával összefüggésben – rendkívül zavaró, makacs jelenség a mai munkaerőpiacon, amely a verseny torzulásaiért és a munkavállalók kihatásaiért is felelős. ⁽⁸⁾ A zöld könyvben az Európai Bizottság a szabályok betartatását célzó megfelelő mechanizmusok kialakítására szólított fel a munkaerőpiacok hatékonyságának biztosítása, a nemzeti munkatörvények megszegésének elkerülése és a munkavállalók szociális jogainak védelme érdekében.

1.11 Az EGSZB rámutat, hogy az építőiparban tevékenykedő gazdasági és szociális partnerek kiemelt figyelemmel kísérik a 96/71/EK irányelv végrehajtását a szociális dömping és az abból eredő lehetséges versenytorzulások miatt, amelyekért a munkaerő kiküldetésére – kifejezetten ebben az ágazatban – jellemző, különösen a más országokba történő kiküldetésekkel kapcsolatos körülmények tehetők felelőssé. ⁽⁹⁾ Ennek kapcsán az érintett belföldi és kiküldetésben érkező munkavállalók védelme érdekében mindenképpen szükség van az építőipar jellemzőihez illesztett ellenőrzési intézkedésekre. Mindezt szem előtt tartva az Európai Bizottság tervei nem gyengíthetik a tagállamok ellenőrzési mechanizmusait, amelyek már kiállták az idő próbáját. Az Európai Bizottság ily módon ellentmondana kinyilvánított szándékának, amely szerint nem kívánja megváltoztatni a tagállamok szociális modelljeit.

1.12 Az EGSZB kiemeli az EP azon álláspontját, hogy az Európai Bizottság legyen mértéktartóbb az Európai Bíróság ítélezésének értelmezésében, amikor azt értékeli, hogy egyes intézkedések megfelelnek-e a közösségi jognak. ⁽¹⁰⁾

2. Részletes megjegyzések

2.1 Az egyes dokumentumoknak a fogadó tagállam nyelvén való készenlében tartásának kötelezővé tételével kapcsolatosan az Európai Bizottság úgy véli, hogy a fordítási kötelezettség a szolgáltatásnyújtás szabadságának teljességgel megalapozatlan

⁽⁸⁾ Zöld könyv, COM(2006)708 végleges, 4. b) pont, 11. skk. o.; az EGSZB 2007. május 30-i véleménye: „Zöld könyv: A munkajog korszerűsítése”, előadó: Daniel RETUREAU (HL C 175., 2007. július 27.)

⁽⁹⁾ Különösen említésre méltó a következő tanulmány: Jan Cremers és Peter Donders (szerk.), „La Libre Circulation des travailleurs dans l'UE” [A munkavállalók szabad mozgása az EU-ban] és Werner Buelen, EFBH, szerző.

Más ágazatok is áldozatai hasonló szociális dömpingnek, de ott a kiküldetés feltételeit nem ez az irányelv szabályozza. Lásd az EGSZB következő véleményeit: „A határokon átkelő mezőgazdasági munkaerő”, CESE 1698/2007, előadó: Martin SIECKER, valamint „Foglalkoztatás a mezőgazdaságban”, CESE 1699/2007, előadó: Hans-Joachim WILMS.

⁽¹⁰⁾ Az Európai Parlament 2007. július 11-i, B6-0266/2007. sz. állásfoglalása.

akadály. Ezzel szemben az Európai Bíróság nemrégiben azt a döntést hozta (2007. július 18-i C-490/04 sz. ítélet), hogy ez az ellentmondásos kötelezettség megfelel a közösségi jognak.

2.2 Egy másik esetben az Európai Bizottság idézi a Bíróságot, amely szerint az automatikusan és feltétel nélkül alkalmazandó intézkedések – család általános védelmére alapozva egy személy vagy vállalkozás esetében – a szolgáltatásnyújtás szabadságának indokolatlan korlátozását jelentik ⁽¹¹⁾. Az EGSZB kétli, hogy az Európai Bíróságnak ez a döntése alkalmazható a 96/71/EK irányelv hatálya alá tartozó intézkedésekre, mivel ez a rendelkezés felhatalmazza a tagállamokat, hogy „megfelelő intézkedéseket tegyenek abban az esetben, ha nem sikerül megfelelni az ezen irányelvben megállapított kötelezettségeknek”. Ebből a rendelkezésből nem következik a család általános és kifejezett feltételezése. Ellenkezőleg: kimondja, hogy az irányelv anyagjog-tartalma semmis lenne, ha a tagállamok nem ellenőrizhetnék megfelelő eszközökkel a kiküldetésre vonatkozó intézkedések betartását.

3. Jobb együttműködés – megoldás a 96/71/EK irányelv alkalmazása során fellépő problémákra

3.1 Az EGSZB örömmel veszi, hogy az Európai Bizottság világosan kimondja: a határokon átnyúló közigazgatási együttműködés terén jelenleg komoly hiányosságok tapasztalhatók, és szükség van a cselekvésre. Egyben meg van győződve arról, hogy a tagállamok hatóságai közti információmegosztást célzó jó együttműködés hozzájárulhat a munkavállalók kiküldetését szabályozó irányelv gyakorlati megvalósításának nehézségeiből származó problémák megoldásához, különösen az előírások betartásának ellenőrzését illetően.

3.2 Ugyanakkor az EGSZB nem érzi úgy, hogy a *jobb együttműködés* szükségtelessé tenné a *nemzeti szintű ellenőrző intézkedéseket*. A 96/71/EK irányelv keretében történő együttműködési mechanizmusok mindeddig hatástalannak bizonyultak: nem voltak képesek garantálni, hogy minden nemzeti szintű intézkedés ugyanúgy és ugyanolyan mértékben biztosítsa a munkavállalók szociális védelmét.

3.3 Ez a helyzet különösen az építőipar számára bír jelentőséggel. Ebben az ágazatban a kiküldetésben dolgozó munkavállalók jogainak védelme érdekében alapvető fontosságúak az építési területeken folytatott megelőző ellenőrzések.

3.4 Az ellenőrzéseknek a származási tagállamok hatáskörébe történő visszaadása nemkívánatos vagy szükségtelen késlekedéseket eredményezne a munkavállalók jogainak védelme terén. Ez az egyik oka annak, hogy az Európai Bíróság a fent említett 2007. július 18-i döntésében felhatalmazta a tagállamokat arra, hogy fenntartsák azt a követelményt, hogy az építési területen a

⁽¹¹⁾ A vizsgált közlemény 3.2. pontja.

fogadó ország nyelvén kell készenlében tartani egyes dokumentumokat. Az EGSZB nem tanácsolja ezen kötelezettség eltörlését, ellenkezőleg: javasolja a munkaerő-felvétellel és a foglalkoztatással kapcsolatos adatokba való betekintés lehetőségének növelését. A munkavállalók kiküldetésekor ez annak a követelménynek a fenntartásával lehetséges, hogy a szükséges adatokat a fogadó és a származási országban is bocsássák a munkaügyi, a szakképzési és társadalombiztosítási ellenőrző hatóságok rendelkezésére. A megnövekedett belső piacon, és a mobilitás további fokozására irányuló törekvésekre tekintettel mindinkább szükségessé válik az egyes vállalatokra és munkavállalókra vonatkozó adatok elérhetősége és az információhoz való hozzáférés.

3.5 A nyugdíjjal, valamint a munkahelyi egészséggel és biztonsággal kapcsolatos jogok (különösen hajógyárak, vegyészeti vagy mezőgazdasági üzemek stb. esetén) összefoglalásához szükséges adatok könnyen elérhetőek és ellenőrizhetőek lennének, ha az átláthatóság elvének köszönhetően több, egymást kiegészítő forrás állna rendelkezésre (a származási ország, a vállalat, szociális szolgáltatók és szervezetek stb.).

3.6 Az EGSZB úgy véli továbbá, hogy a munkavállalók kiküldetését szabályozó irányelv gyakorlati megvalósításából adódó gondok nem oldhatók meg kétoldalú módon, kizárólag a tagállamok között. Ezért mérlegelni kell egy európai szerv létrehozását, amely a hivatalok munkavállalók kiküldetésével kapcsolatos, határokon átnyúló együttműködésében közvetítőként, kapcsolattartóként, katalizátorként és tájékoztatási pontként működik. A szerv rendszeres jelentést is készítene arról, hogy milyen problémák jelentkeztek, és hogy e problémák megoldására milyen intézkedéseket javasolnak.

4. Az Európai Bizottság javaslatai a 96/71/EK irányelv jobb végrehajtása érdekében

4.1 Az EGSZB helyesli a tényt, hogy az Európai Bizottság a tagállamokkal együtt, a szakszervezetekkel és a munkaadókkal együttműködésben magas szintű bizottságot kíván felállítani. Ennek célja a bevált folyamatok azonosítása és egymással való megosztása, valamint a kiküldetésekkel kapcsolatos polgári és közigazgatási jogi szankciók határokon átnyúló végrehajtásából adódó problémák megoldásainak alapos vizsgálata. Az EGSZB kiemeli, hogy a mai napig elsősorban az ágazati szociális partnerek vállalták a felügyeletben és a megvalósításban, ezért egyértelművé kellene tenni bevonásukat a folyamatba, vagyis automatikusan képviselést kellene biztosítani számukra a bizottságban annak felállításától kezdve. Egyébként közös nyilatkozatban már eddig is hangot adtak véleményüknek európai szinten. Az EGSZB támogatja az Európai Bizottságot, amely ezt a megoldást választotta, tekintettel az eddigi tapasztalatokra, de nem akar előre nyilatkozni azzal kapcsolatban, hogy az európai ágazatközi szociális partnerek milyen szinten kívánnak bekapcsolódni a folyamatba.

4.2 A létrehozandó bizottságnak biztosítania kell, hogy a fennálló feltételeket nem erőszakolják rá a tagállamokra, ami általában a nemzeti vagy európai törvényhozó közreműködését

követelné meg. Ebben az értelemben a 96/71/EK irányelv alkalmazásához szükséges intézkedések nincsenek megfelelően összehangolva az EU-n belül – ennek megoldásában az új bizottság is részt vállalhatna.

4.3 Végezetül pedig az EGSZB egyetért azzal, hogy az Európai Bizottság figyelembe veszi az Európai Parlamentnek a munkavállalók kiküldetésével kapcsolatos, különösen a szociális partnerek bevonásának teljes elismerésére vonatkozó állásfoglalásait, és javasolja, hogy használják fel a partnerek tapasztalatait, például azáltal, hogy jobb eszközöket biztosítsanak számukra a legjobb gyakorlatok példáinak terjesztéséhez.

4.4 A munkavállalók jogegyenlőségének garantálása érdekében az Európai Bizottságnak ösztönöznie kellene az ellenőrzések és a tagállamok közti együttműködés erősítésére irányuló erőfeszítéseit.

5. Megoldatlan kérdések

5.1 Színlelt vállalkozók

5.1.1 Az EGSZB aggályainak ad hangot a színlelt „egyéni vállalkozások” felderítése és jogi átminősítése által okozott gondokkal kapcsolatban, amelyek akkor jelentkeznek, ha az ilyen vállalkozásokban az azon a tagállamon kívül vagy belül letelepedett személyek érintettek, ahol a jelenség azonosításra kerül, illetve ha színlelt kiküldetésről van szó. Felkéri az Európai Bizottságot, hogy foglalkozzon a problémát megoldó igazságügyi eszközök és gyakorlatok kidolgozásával. Előfordul, hogy kiküldött munkavállalókat arra igyekeznek rávenni, hogy egyéni vállalkozóként regisztráltassák magukat, miközben teljesen egy megrendelőtől függenek, sőt néha sem kiküldöttként, sem egyéni vállalkozóként nincsenek bejelentve, akár olyan veszélyes szakmákban is, ahol mindenre kiterjedő társadalombiztosítás szükséges.

5.1.2 A nemzeti szintű jogszabályoknak mindkét esetben világos és gyakorlatias definíciókat, de ugyanakkor egyértelmű szabályokat is tartalmaznia kellene a színlelt egyéni vállalkozó és/vagy a színlelt kiküldetés esetén érvényes felelősséggel kapcsolatosan. A cél annak hatékony garantálása, hogy a munkavállaló és a hatóság megkapja az őt megillető minimumfeltételeket, a büntetéseket, adókat és szociális hozzájárulásokat, illetve hogy a hatóságok biztosíthassák a kötelezettségek teljesítését, hogy így minimálisra csökkenthessék a visszaélések révén szerzett profitot, és minél magasabb gazdasági szankciókkal sújthassák a törvényszegőket, amikor a színlelt vállalkozók összejárásnak annak érdekében, hogy kivonják magukat a társadalombiztosítási kötelezettségek alól.

5.2 Alvállalkozás és felelősség

5.2.1 Tagállami szinten egyes nemzeti vagy ágazati partnerek támogatják a fővállalkozók alvállalkozókkal szembeni egyetemleges felelősségének elvét, mely beépült a nemzeti jogba, és helyes gyakorlatként említésre érdemes. Az Európai Parlament

jelentése⁽¹²⁾ kiemel számos olyan előnyt, amelyben a kiküldött munkavállalók az egyetemleges felelősségi rendszernek köszönhetően részesülhetnek. A közleményben az Európai Bizottság úgy véli, hogy további vizsgálatot és megfontolást érdemel az, hogy a fővállalkozó másodlagos felelőssége hatékony és arányos módja lehet-e a közösségi jognak való megfelelés ellenőrzésének és érvényre juttatásának. Az Európai Parlament a maga részéről támogatta az ilyen jellegű rendelkezéseket.

5.2.2 Különböző gyakorlati tapasztalatok alapján közismert, hogy a munkavállalók kiküldetéséről szóló irányelvet a határon átnyúló szolgáltatásnyújtással kombinált hosszú alvállalkozói láncolat segítségével néha megkerülik.

5.2.3 A közlemény jelzi, hogy az Európai Bizottság a tagállamokkal és a szociális partnerekkel közösen meg szándékozik vizsgálni a határokon átnyúló végrehajtási problémákat (szankciók, bírságok, egyetemleges felelősség). Ezáltal eleget tesz az Európai Parlament többszöri sürgetésének, hogy kezdeményezzen jogszabályalkotást az egyetemleges felelősséggel kapcsolatosan annak érdekében, hogy minimálisra csökkentse a jogi, vagy a munkavállalók kiküldetéséről szóló irányelvnek megfelelően közösen megállapított normák megkerülését. Az EGSZB kéri, hogy tájékoztassák a folyamat eredményéről.

Kelt Brüsszelben, 2008. május 29-én.

6. Következtetések

6.1 Az EGSZB támogatja az Európai Bizottság által a Tanácsnak javasolt kezdeményezéseket, ám fenntartásait hangsúlyozza egyoldalú szemléletmódjukkal kapcsolatban, amely elsősorban a munkavállalókat határokon átnyúlóan kiküldő vállalatok előtt álló vélt korlátozások és akadályok felszámolására összpontosít. Az EGSZB szerint – a munkafeltételek ellenőrzésében, a határokon átnyúló közigazgatási együttműködésben és a pénzbüntetések behajtásában tapasztalható, ismert hiányosságok fényében – ugyanilyen súlyt kell fektetni a munkavállalók kiküldetését szabályozó irányelv által védett munkavállalói igények megvalósításának lehetőségére. Az EGSZB fenntartásait hangsúlyozza mindenekelőtt a szociális nyilvántartási kötelezettségnek a szolgáltatásnyújtás helye szerinti országban történő megszüntetésével kapcsolatban. Javasolja a Tanácsnak a tagállamok közötti adminisztratív együttműködés megerősítésére, a szolgáltatók és a kihelyezett munkavállalók információkhoz való – többnyelvű – hozzáféréseinek javítására, valamint az információk és a bevált gyakorlatok tagállamok közötti – egy, a tagállamok képviselőit és a nemzeti és európai szintű gazdasági és szociális partnereket is magába foglaló háromoldalú magas szintű bizottság keretében történő – cseréjére vonatkozó ajánlás elfogadását, amelynek célja a 96/71/EK irányelv megerősítése és a szolgáltatásnyújtás szabadságának keretében kiküldött munkavállalók védelmének előmozdítása.

az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság

elnöke

Dimitris DIMITRIADIS

⁽¹²⁾ Az Európai Parlament Új partnerség (2006/2133(INI)) című jelentése a vállalatok társadalmi felelősségéről, az Európai Parlament jelentése a munkavállalók kiküldetéséről szóló 96/71/EK irányelv alkalmazásáról (2006/2038(INI)), és az Európai Parlament által „A munkajog korszerűsítése szembenézve a XXI. század kihívásaival” című dokumentummal kapcsolatosan elfogadott jelentés (A6-0247/2007) felszólítja az Európai Bizottságot, hogy „a visszaélések megelőzése érdekében szabályozza az általános vagy fővállalkozások egyetemleges felelősségét a munkavállalók alvállalkozásba adása és kiszervezése esetén, a minden vállalkozás számára egyenlő körülményeket kínáló, átlátható és versenyképes piac megteremtése érdekében, tiszteletben tartva a munkügyi normákat és feltételeket; nyomatékosan kéri a Bizottságot és a tagállamokat, hogy európai szinten, egyértelműen állapítsák meg, ki felelős a munkajog betartásáért és a kapcsolódó bérek, társadalombiztosítási járulékok és adók megfizetéséért egy alvállalkozói láncban”. Egy gyakorlati példa az Európai Unió Miniszterek Tanácsa központi épületének (Justus Lipsius) építése Brüsszelben az 1990-es években. Volt olyan időszak, amikor az építési tábla 30–50 alvállalkozót sorolt fel, pedig nem is írtak ki mindenkit. Egy másik példa a Berlaymont épület (az Európai Bizottság központi épülete) felújítása, amelynek során egy az azbeszt eltávolítására szakosodott német vállalat alvállalkozói szerződéssel mintegy 110 portugál munkavállalót foglalkoztatott, akik egyáltalán nem részesültek a feladat elvégzéséhez szükséges képzésben, és borzalmas körülmények között dolgoztak. További gyakorlati példák találhatóak a következő tanulmánykötetben: „The free movement of workers” [A munkaerő szabad áramlása], CLS Studies 4 (2004.), 48–51. o., szerk.: Cremers és Donders.